

MERKVRYSZ POLSKI ORDYNARYNY.

Od dnia 4. do 14. Maia 1661.

Z Madrydu 12. Martii, 1661.

Andem po długiey negotiacyey otrzy-
mał D. Ioannes de Austria titulum
Generalissimi, przeciwko Portugas-
liey. Vigore tedy diplomatis na to ob-
tenti, obrat Officiales subalternos,
a Książęcin de S. Germano, Konfero-
wał Generalatum armorum. D. Loi-
semu Poderico, Campi Marschalca-
tum Generalem. Książęcin de Ofsuna,
Generalatum nad Konnym woyskiem.

Po obraniu Officyerow ruszyło się woysko ku miastu Settuna.

Murzynowie wielkimi kupami pożywnia się pokázowac
okolo naszego miasta de Orano w Affryce/ y obawiaia się oble-
żenia. Ladnia tu tedy Ofretow kilka z prowiantem y z munia-
cyami/ a tam to wszystko iak napredzey posła.

Wyiechał zrad kilka niedziel temu Posel Angielski prywas-
tnie ku Londynowi/ iako sam wdat/ dla pewnych domowych
potrzeb/ zostawiwszy tu Sekretarza swego/ y żeladz wszystkie;
czym dał materya do roznych dyskursow.

To też obseruatum tu u Dworu/ że Postowie Holender-
scy/ nie sprawili sobie żatoby po śmierci Kieżney de Oranges,
choć Krolestwo y wszytek Dwor po niey w żatobie chodzili.

Z Lisbony 22. Martii 1661.

OD Posta naszego ktory w Hamburgku rezyduie/ miewamy
częste posilki/ tak w dobrych Officyerach/ iako w orzjach
y w municyach/ y przy tasze Bozey/ nilad sufficientem de-
fensam nam nie dostaje.

Był tu v nas Posel Angielski/ Ktory znowu do Aldziern
iedzie/ y długie miał z Krolom naszym & cum Ministris taie
mne przed odiązdem konferencye.

Z Stokolmu 10. Aprilis, 1661.

Mamy listy z Gwiney w Affryce; że stanał tam nasz okręt/
wyprawiony ztąd kilką Miesięcy temu na odebranie Jam
tu Capo Corso nazwanego/ Ktory pod czas ostatney wojny
Dunskiey opánowany był od pewnego Awenturyera Dunčy
Pá: a po zawarłym z Krolom Dunskim pokoim/ był w ręk
Krola támeżnego Guineyskiego w depozycie/ od Ktorego ná
si go już odebrali.

Postaniec Weneckj tak jest odprawiony: Że tá Koroná nie
może teraz obiecać żadnych posilkw/ do kad nie będzie wie
dzieć iezli pokoy z Moskwa stanie/ albo iezli nie będzie miała
potrzeby omnes suas vires gdzie indziej obrocić. Ża ta ods
prawa poiechał ztąd do Nordkopingu/ gdzie Krolowa Chry
styna rezyduje.

Z Medyolánu 13. Aprilis, 1661.

Pozwiechał tu Comes de Bristol Posel Krola Angielskiego z
iedzie daley do Parmy, na Traktaty Matzenstwa z táme
żną Kiezną/ Krolowi swemu proponowana.

Wyprawa Żolnierzow do Hispániey/ protrahitur odednia
do dnia/ z wielką huius populi tešnica/ acz w swoim ręk ma
optionem accelerandi te wyprawe/ gdyz od niego maiz wych
dzieć media ad hunc finem potrzebne.

Gotuią tu zátym Kawalerowie tuteżni rozmaite Tryum
fy y gonitwy na wesele Kiazęcia Colonnego, za powodem Kiaz
ęcia del Sesto, Ktory ma za soba Siostrę tegoż Kiazęcia.

Z Kopenhagen 15. Aprilis, 1661.

Cierpiemy tu niedostatek wielki zboża; začym władzono
w Rádzie Skarbowey abolicie iego Inducte, co sine, żeby
kupcy iak nawiecey przywiezli.

Z Lon-

Z Londynu 15. Aprilis, 1661.

P Oset Florentski przyiechawszy w tych dniach/ odprawował już wiazd swoy do Miasta z wielką assystencyą/ y bywszy na publiczney audyencyey/ kongratulował Krolowi szczęśliwą rekuperacyą dziedziczną Korony. Prosił potym o naznaczenie Komisarzow do sprawy pewney/ ktora ma in commissis od Pana swego/ ratione commertiorum huius nationis w Porcie de Liorno.

Kommunikował Dwor Postom Holenderstkim supliks/ ktora Kupcy Londynscy tuteżney Kompaniey Ost-Indyiskiey Krolowi podali/ przeciwko Kupcom Holenderstkim támeżney Ost-Indyiskiey Kompaniey; Przytym deklarowali im Komisarze nasi/ że do żadnych dalszych Traktatow nie przystapia/ póki Poddani Krolewscy nie beda mieli od nich w pretensjach swoich/ względem srod w Indyach podietych/ satisfactiey.

Jest tu Agent Czara Moskiewskiego/ ktory stara sie o pozwolenie/ żeby mógł werbować że trzy tysiące ludzi/ a promowuje te iego instancyą ktoś z Postow Cudzoziemskich: Resident Szwedzki sie temu opponuje/ ale nie bedac nigdy wspartry/ non praualebit.

Cztery sa Bramy Tryumfalne ktore sie tu na Koronacyą gotuia/ iedną przypisana bedzie Bello; druga Paci; trzecia Pietati; a czwarta Iustitiae; y każda z nich bedzie wyższa nad ktorakolwiek naywyższa Kamienica.

Stany tych trzech Krolestw/ na oświadczenie życzliwości ku swemu Panu/ taxowali sie na cztery kroć sto tysięcy libr Sterlinskich (uczyni to dwa Milliony talerow) ktore chcą presentować Krolowi w dzień iego Koronacyey.

Z Paryża 15. Aprilis, 1661.

L Enne Kiestwa/ po śmierci Kiejścia Gástoná de Borbon Stryia Krolewskię wákniaće/ konferowawszy Krol Bra-
cu swemu/ (przedtym Kiejciem de Andziu) presentował mu

diplomaną weselu z Królowną Angielską/ które się odprawo-
wało w dzień ostatni przeszłego Miesiąca. Prywatnie bār-
dzo to się stało iako to w Poście/ y nie było na nim tylko
Królestwo a Principes Sanguinis. W ten dzień zrucił Dwor
żałobę/ która nazajutrz znowu na się wziął.

Testament zmarłego Kardynała jest już odpieczętowany
in praesentia tylko Królestwa & Haeredum, ale jeszcze tego za-
dne Copie niewysły. To iednak certum, że substantia po nim
pozostała/ choć wielka/ nie jest iednak vsq; ad incredulitatem
impressa, iako zrazu fama vulgauerat. Haeredes wszyscy z ro-
stazania Królewskiego/ który chce omnem occasione tolle-
re, żeby między sobą nie przyszli do prawa/ ten testament
podpisali/ choć niektórzy nie bār dzo z chęcią to wczynili. Syn
Marschala de la Mellariae, który teraz zowie się Dux Maza-
rinus, naylepiej będzie się miał między wszystkimi/ a to w
zględem tego że dostatni był bār dzo przedtym z własnych
swoich dobr Wyżytych/ a iezli który Pan we Francyy/ to on
teraz splendide & generose żyje. Po nim Książę Mancini sie-
strzeniec Kardynałski/ którego śaćwia na czteryćsto ty-
śięcy złotych Polskich intraty.

Z Bruxellu 17 Aprilis, 1661.

NA supliksie kupców Londynskich posłał tu Król Angielski
swego Post-Magistra, dla sporządzenia Post tutecznych z
Anglia/ a ztąd pojedzie do Antuerpiey/ chcąc to sprawić/ że-
by listy ztąd trzy razy na tydzień do Londynu przychodzić
mogły; Co będzie wielką commerciorum wygodą y pożytkiem.

Wyjechało już nie mało Woysk naszych z Ostendy morzem
ku Hispánii.

Z Hagi 16 Aprilis, 1661.

STanał tu już Posel Brandeburski/ a zaraż przyjechałszy
miał audiencyę u Stanow/ od których są już Kommissarze
naznaczeni do Conferentey z nim, strony opieki Książęcia de
Oranges; który nie dawno wyjechał z Leydy do Cluiey, y tam

do te

do tego czasu się bawi/ przy Kieżnie ięg Babce/ y przy Kurfir
ście Brandeburskim ięgo Wuiu. Przerzeżony Posel w pier-
wszey Conferentey z Kommissarzami/ dopomagat się restitu-
tionem żelazney skrzynie pewney z naypotrzebnieyszymi skrys-
ptami Domu Auryackiego, ktora ex Archiuo tegoż Domu w-
zieli Stany tuteżne do swego sequestru.

Prowincya Holenderska/ przyięta iuż mediacya Krola An-
gielskiego z Portugalia/ warowawszy iednak sobie satisfactio-
nem skąd pretendowanych. Czekamy teraz na deklaracya
innych Prowinciy.

Z Hąmburku 20. Aprilis, 1661.

Jest tu Sekretarz Krolowey Chrystyny/ ktory powiada/ że
Inie wyiedzie Krolowa ięgo Pani z Nikopingu aż okolo
Swiatek. Przydacie y to/ że we Szwecyey kazat Krol lustro-
wać wszystkie dobra Koronne/ ktore od teyże Krolowey tem-
pore sui Regiminis, per donationem alienowane byly; a iuż cer-
tum est, że iedne in toto, drugie in parte rewołowane beda/ y
Camera Regia, znouu inkorporowane. Inraty zaś z nich ap-
plikowane beda na vkontentowanie/ ktoreg się dopomagacia
Officerowie zaslużeni.

Miasto Breme, mænia, vallum, propugnacula poprąwia /
przyżynia/ y exteriori opere adauget.

Z Rzymu 16 Aprilis 1661.

O Brat Dćiec s. Legatum Apostolicum, ktory konwoiowa-
ny od czterech Galer Papieskich/ pojedzie na przeciwo
Kieżnie de Crleans aż do Marselliey, z Błogosławienstwem y z
Kongratulacya/ y przyprowadzi ia aż do Liuorna.

Strony Comacchio vćichly wszystkie Diskursy/ y nie nie sty-
chac. Sessye iednak okolo tego odprawuia się częste w Kon-
gregacyey na to naznaczoney.

Z Kotna 17 Aprilis, 1661.

Armie Anglia 15. okretow na pomoc Portugalczykom/
ale Holendrowie suspiuiac żeby daley nie posli odbierac

Miasta/ ktore Krol Portugalski puszcza Krolowi Angielskiemu es-
mu w Indii/ wyprawili oni tez 15. Okretow/ glos puszczywszy/
ze chca tentare recuperationem tego/ co niedawno im odbieto
apud Promontorium Bonæ Spei: Niektorzy iednak rozumie-
ia/ ze zbiegna podobno aż do Miasta Goa. ktora iest od Floty
ich blokowana/ a ze sie chca o nie kusic przed przyscieniem Floty
Angielskiej.

Do Munsteru weszlo dwa tysiac piechoty/ a 400. koni
Biskupich. Syndyk mieyski chcial nieznaicznie z Miasta vcho-
dzic/ ale go dostano/ y ma go praesidium pod warta. Mysli tez
raz Biskup zamek tam zalozywszy/ frænum æternum impone-
re Ciuitati.

Z Wenecyey 23. Aprilis 1661.

Różnice zachodzace okolo przyiecia Posta Cesarskiego/ vmo-
żzone zostaly/ takim sposobem: Poiada Senatores a Repu-
blica deputati do Insuly de Sant Secundo, w ktorym Klasto-
rze Postel ma prouisionaliter gospode/ a coby mieli do habitas-
cyey iego wstapic/ wstapia na to mieysce do Kosciola/ oraz z
Postem/ iedni iednymi/ a drugi drugimi drzwiami/ y tam wi-
tać y przyimowac go beda nomine Senatus, gdzie iako lo-
co tertio, dadza mu rękę prawa: Sine sequela iednak/ bo na
to ten raz pozwolili za prozba samego Posta.

Circa vltimos dies huius Mensis, pusci sie nowy Hetman
Wielki z Angielskim Indzienierem z tad do Kandey; In-
zymowal mu bowiem Senat/ zeby koniecznie nazaintrz po s.
Marku puscił sie w droge: y aby na prowizya pieniedzy nie
mogl sie odwoływac/ kazano mu ze starbu zaplacic Summe-
te/ ktora sam rozumial bydz potrzebna na zaplate Woyslu y
Flocie; zyżac sobie na pierwszym wstepie przychecac Zol-
nierzow y Marynarzow.

Interim z Kandey mamy/ ze rozne Okrety z Affryki pota-
zuią sie na tamtey okoliczey/ y sam Durach Bey (slawny iest to
Turczyn a Pirata wielki sinus Adriatici) w kilku Okretach

zbiegt

zbiegł do Kaney, y z Kommendantem Bassa sie zniest. Rozumiemy że okolo sposobow prowiantowania tam tego Miasta/ w ktorym wiemy że żywności y prochow o male.

Z Dalmacyey pisa/ że Kommendant Miasta Cattaro sollicitus iest bardzo okolo opatrzienia propria securitatis/ y oraz stara sie w wszelakim sposobem/ aby mogł Turkom przesćcia zatrudnić przez Gory (Monti negri) nazwane; ktore planitiem claudunt inaccessam, do Pola od tych gor obtożona. Wzgle dem ktorego położenia/ gaudent habitatores tam tego Kraiu omnimoda libertate: a sa iako Szwajcarowie miedzy Niemiecka a Wloska ziemia. Tam byla kiedyś Wycyzna Starwnego Standerbeka/ ktory tam maigc swoje niedobyta retyrate/ Woyska wielkie Tureckie nie raz porażit. Z tymi obywatelami tych gor postarac sie chce Kommendant przerzeżony/ żeby Turkom Palsu bronili do Dalmaticy, co też sami per rationem sui status permittere nie moga.

Z Wiednia 9. Maii 166.

Stanał tu w tamten tydzień Posel Tatarski/ także Czauš Sodbalze Budzynskiego do Kiazęcia Lobkowicá postány/ iako to ad Supremum consilij bellici Praesidem: Niewiemy iesze z czym/ bo iesze audientiey nie mieli.

Mamy z Kosyc wiadomość/ że Tureckie Woysko položyło sie Obozem w polach Deberczkich/ na cztery albo naydaley pieć mil od granic Cesarstkiego Państwa. W tym Obozie sa dwa Bálswie, ktorzy kazali rzucić dwa Mosty/ ieden/ nie daleko s. Emeryka; drugi/ pod faniem Pochay, oba na Rzeczce Baret; a przez nich moga kiedy iedno zechca przeprawić sie na nasze strone/ iako de facto przesło iuz šest tysięcy Jančárov. Debrečanom rozkazali pod garlem/ żeby wiecey mostow nad tąz Rzeka stawili/ a żeby drzewa dali pewna Summe kop na Sztalety/ y inše roboty okolo wyżej rzeżonego Szancu.

Nie tylko tedy Stany Hungariae Superioris instant goraco Succurs predki/ ale Kementi też znouu ożywa sie/ y o assy-

stent

stencya prosi; obiecuiac to wszytko praestare, co pro securitate nostra potrzebować bedziemy.

Grassowie Zryniowie wielkie szkodyczynia w Tureckich Polách okolo Kanizyey/ dobytkow y ludzi nie máto czesto zabieraiac/ okrom tego co w tákowych inkursyách/ sáblá y o gien absomit; Co irritare bárdzo musi wielkiego Wezyrá/ iáko ten ktory máietności swoje ma w támtéy okolicy.

Z Warszawy Máiá. 1661.

Die 2 tegoż Miesiáca pó nabożeństwie zwyčajnym w Kościele s. Jana odprawowanym/ zásiadł Krol J. M. z Ich MM. pp. Senatorámi w Senacie/ á zeszedszy sie óraz Ich MM. pp. Postowie Ziemsy w izbie Poselskiej/ támi zgodnie omine fetici obráli Kiazeciá J. Mści Micháta Kázdziwita Podczásego W. X. Lit: Markátkié Kótá Poselskiego. Nazájutrz witáli Ich MM. pp. Postowie Krola J. Mści/ y zaraz potym J. Mśc: X. Biskup Lucy Kánclerz Wielki Koronny Seym záczął/ proponowawszy Ordinibus Regni imieniem Krola J. Mści. materiam publicorum consiliorum. Po Proposicyey počeli Ich M. p. Senatorowie Motowác/ y hucvsq, Wota sie niestonczyły.

Listy z Białey Rusi oznáymuia/ iz Pan Suryn Pułkownik/ 400. Koni Moskwy ktorzy z Bychowa głodem ściśnieni dla żywności wysli byli/ funditus zniost/ potym po różnych mieyscach trzech Szetnikow Kozáckich tákze zniost/ sámych do więzienia wziął. Krzyczew Fortece znaćna odebrał/ y vprzagnawszy te zawady wtargnął za granice y okolo Bránská Moskiewskieg/ seroko ogniem y mieczem wszytek Kray wypustoszył. Powracaiac napadł na kilká set niedobitkow Mohilewstich do Smolenská przebieraiacych sie/ y tych zniost. Teraz o Bychowie ściśkaiac go obleżeniem/ przemyśla/ ktora Forteca stráciwszy tak wiele ludzi/ tácnieysza do wzięcia albo poddania bedzie.

W WARSZAWIE. Przesz IANA ALEXANDRA, GORGZYNA. Dniá 14. Maij. A. 1661. Cum priuil: S. R. M.